

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. завідувача кафедри

к.п.н., доцент _____ Олександр Єлезаров

«_____» _____ 2024 р.

СЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ГРУПОВОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЇ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладачка	Тирон Олена Миколаївна В.о. завідувача кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін, кандидат психологічних наук, доцент
Контактний телефон	+38(067)729-86-66
E-mail	tyronolena@gmail.com
Офіційна назва освітньої програми	Практична психологія
Рівень вищої освіти	магістерський (другий)
Ступінь вищої освіти	магістр
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	053 «Психологія»
Спеціалізація	-
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни	Вибіркова
Мета вивчення дисципліни	Основною метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з основами проведення групової психокорекції, оволодіння студентами знаннями та навичками по використанню різноманітних психокорекційних методик та технологій.
Інтегральна компетентність, загальні	Здатність організовувати та здійснювати професійну взаємодію з

компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	групою, застосовуючи науково обґрунтовані психокорекційні методи та технології, забезпечуючи психологічну безпеку, розвиток, підтримку та ефективне функціонування групових процесів. ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях. СК11. Здатність надавати психологічну допомогу особистості під час переживання життєвих і професійних криз з використанням спеціальних прийомів та методів.
--	---

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовний модуль 1. Методологічні основи проведення групової психокорекції

Тема 1. Вступ до практичної психокорекції

Психологічна корекція як сфера діяльності психолога. Види психокорекції. Основні принципи, цілі та завдання психокорекційної роботи. Вимоги до психолога, який здійснює психокорекційні заходи.

Тема 2. Специфіка групової психокорекції

Особливості створення психокорекційної групи. Поняття групової динаміки в процесі психокорекції. Завдання ведучого психокорекційної групи та етичні вимоги, що висуваються до нього.

Тема 3. Види корекційних груп

Тренінгові групи як засоби психокорекції. Основні етапи роботи групзустрічей. Групи вмінь. Особливості проведення тілесно-орієнтованих психокорекційних груп. Групова дискусія як метод групової роботи.

Змістовний модуль 2. Методи практичної корекції через призму основних психологічних напрямів

Тема 4. Основні напрями в зарубіжній психокорекційній практиці

Корекційний вплив в класичному психоаналізі. Психокорекційні техніки індивідуальної психокорекції А. Адлера. Основні психокорекційні практики клієнт-центрованого підходу К. Роджерса. Особливості когнітивноповедінкової психокорекції.

Тема 5. Методи практичної психокорекції

Основні психологічні механізми корекційного впливу гри. Використання технік арт-терапії в груповій психокорекції. Роль психогімнастики в ситуації роботи психокорекційної групи. Форми і види психодрами.

Тема 6. Психокорекційна робота з різними віковими групами

Особливості проведення психокорекційної роботи з дітьми та підлітками. Основні напрями роботи психокорекційних груп з дорослими. Спеціальна дитяча психокорекція.

Тема 7. Особливості складання психокорекційних програм

Основні принципи складання психокорекційних програм. Фактори, що обумовлюють ефективність психокорекційної програми.

Тема 8. Особливості керування психокорекційною групою.

Основні методи, методичні прийоми та техніки групової психокорекції. Базові методи групової психокорекції. Психологічні проблеми клієнтів і методи роботи з ними. Інструменти першої психологічної самопомоги. Прийоми психічної саморегуляції. Стабілізаційні вправи. Техніки

відновлення ресурсів.

Тематика практичних занять:

- Практична робота 1. Вступ до групової психокорекції
- Практична робота 2. Етапи розвитку групи (групова динаміка)
- Практична робота 3. Групові ролі та міжособистісні стосунки
- Практична робота 4. Психологічна безпека та етичні правила
- Практична робота 5. Методи фасилітації та групового ведення
- Практична робота 6. Психокорекційні техніки (поведінкові)
- Практична робота 7. Психокорекційні техніки (когнітивні)
- Практична робота 8. Емоційно-орієнтована та тілесно-орієнтована психокорекція
- Практична робота 9. Арт-терапевтичні методи у груповій психокорекції
- Практична робота 10. Терапевтичні ігри та вправи
- Практична робота 11. Робота з опором і складними учасниками
- Практична робота 12. Діагностика ефективності групової психокорекції

Теми для самостійної роботи:

- 1. Основні завдання та принципи проведення групової психокорекції
- 2. Соціально-психологічна характеристика групових процесів в ситуації групової психокорекції
- 3. Особливості проведення груп зустрічей, гештальтгруп, груп умінь, тілесно-орієнтованих груп
- 4. Психодинамічний, поведінковий та когнітивний напрями в зарубіжній психокорекційній практиці
- 5. Особливості використання активних та інтерактивних методів в психокорекційній роботі з групами
- 6. Розробка психокорекційних програм для різних вікових груп для різної психологічної проблематики
- 7. Психокорекція як форма психологічної допомоги. Співвідношення понять психологічна корекція, психотерапія, психологічне консультування.
- 8. Основні завдання, принципи, форми, психокорекційної роботи.
- 9. Основні види, методи, техніки психокорекційної роботи.
- 10. Основні методи психокорекції пізнавальних психічних процесів.
- 11. Психокорекція емоційної сфери (тривожність, страхи, агресивність)
- 12. Методи роботи з групою для корекції міжособистісних взаємин. Групова психокорекція
- 13. Напрямки корекційно-розвиваючої роботи з дошкільниками та молодшими школярами.
- 14. Напрямки корекційно-розвивальної роботи в підлітковому віці та ранній юності.
- 15. Напрямки корекційно-розвивальної роботи в підлітковому віці та ранній юності
- 16. Психокорекційна робота з підлітками. Профорієнтаційні ігри.
- 17. Специфіка дитячої та юнацької психокорекції.
- 18. Психокорекція особистісних проблем і поведінки в різних теоретичних напрямках
- 19. Екзистенційно-гуманістичні напрямки в психокорекції
- 20. Символдрама як метод корекції психоемоційної сфери та міжособистісних стосунків.
- 21. Можливості арт-терапії, казкотерапії та ігротерапії в психокорекції.

Приклад питань для підсумкового контролю:

1. Загальні теоретичні засади

- 1. Поняття групової психокорекції та її місце у системі психотерапевтичних підходів.
- 2. Основні види групових психокорекційних програм.
- 3. Принципи організації групової психокорекції.
- 4. Етичні стандарти та професійні вимоги до ведучого групи.
- 5. Показання та протипоказання до участі клієнтів у корекційних групах.

2. Групова динаміка та структура групи

- 1. Етапи розвитку групи та їх характеристики.
- 2. Ролі учасників у групі: класифікація, функції, типові труднощі.
- 3. Групові норми: види, функції, механізми формування.
- 4. Лідерство в групі: стилі, вплив, особливості в психокорекційному процесі.
- 5. Конфлікти в групі: види, причини та способи їх конструктивного опрацювання.

3. Робота ведучого та фасилітаційні навички

- 1. Функції та завдання ведучого групової психокорекції.
- 2. Техніки активного слухання та емпатійної комунікації в групі.

3. Стратегії управління груповими процесами. 4. Психологічні механізми підтримання безпечного групового простору. 5. Робота з опором: причини, прояви, способи подолання. 4. Методи та техніки психокорекції 1. Основні типи психокорекційних технік (когнітивні, поведінкові, емоційно-орієнтовані, тілесні тощо). 2. Використання арт-терапевтичних методів у груповій роботі. 3. Особливості застосування психодрами та рольових методів. 4. Техніки релаксації, дихальні та тілесні вправи в груповій практиці. 5. Вибір психокорекційних методів відповідно до мети й складу групи. 5. Психологічна безпека та груповий контракт 1. Структура й правила групового контракту. 2. Принципи конфіденційності та їх дотримання. 3. Межі професійної відповідальності ведучого. 4. Феномен ретравматизації та запобігання критичним емоційним станам у групі. 6. Діагностика та оцінювання ефективності 1. Методи діагностики групової динаміки. 2. Методи оцінювання ефективності групової психокорекції. 3. Роль рефлексії у груповому процесі. 4. Документація та підтримання записів у психокорекційній роботі. 5. Спостереження та аналіз індивідуальних змін учасників. 6. Підсумкове завершення групи та інтеграція отриманого досвіду.	
Програмні результати навчання	ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів. ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки. ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. ПРН12. Надавати психологічну допомогу особистості під час переживання життєвих і професійних криз з використанням спеціальних прийомів та методів.
Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: практичні роботи , модульні контрольні роботи Підсумковий контроль: залік
ОЦІНЮВАННЯ	
Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Залік			
Питання 1	Питання 2	Питання 3	Сума
10 б.	10 б.	10 б.	30 б.

Практична робота

п/р 1	п/р 2	п/р 3	п/р 4	п/р 5	п/р 6	п/р 7	п/р 8	п/р 9	п/р 10	п/р 11	п/р 12	Сума
46.	46.	46.	46.	46.	46.	46.	46.	46.	46.	46.	46.	486.

Контрольні роботи (МКР)

МКР1	МКР2	МКР3	Сума
7 б.	8 б.	7 б.	22 б.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90—100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80—89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома - трьома незначними помилками.
75—79		C	«Добре» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією - двома значними помилками.
65—74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» — теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60—64		E	«Достатньо» — теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.

21—59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» — теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1—20		F	«Безумовно незадовільно» — теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ВИКОРИСТАННЯ

Основні

1. Андрушко Я.С. Психокорекція: навч.-метод. посібник. Львів: Львів ДУВС, 2017. 212 с.
2. Гольдштейн А. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам. Пер. з англ. В. Хомика. Київ : Либідь, 2003. 520 с.
3. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2012. 320 с.
4. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2020. 304с.
5. Левчук Л.Т. Психодіаліз: історія, теорія, мистецька практика: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2015. 255 с.
6. Максименко С.Д., Прокоф'єва О.О., Царькова О.В., Кочкурова О.В. Практикум із групової психокорекції: підручник. Мелітополь: Видавничополіграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с.
7. Мельничук О.Б. Основи психоконсультавання та психокорекції: Навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія» та спеціалізацією «Соціально-психологічна реабілітація». Київ: Каравела, 2015. 390 с.
8. Методичний посібник для фахівців, які впроваджують корекційні програми для осіб, які вчинили насильство в сім'ї. / Укладачі: Мустафаєв Г.М., Довгаль І.І. Київ, 2011. 192 с.
9. Миронова С.П. Методика корекційної роботи при порушеннях пізнавальної діяльності: підручник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. 260с.
10. Мушкевич М.І., Чагарна С.Є. Основи психотерапії: навчальний посібник. За ред. М.І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
11. Яценко Т. С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2006. 382 с.
12. Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції: навчальний посібник. Київ: Либідь, 1996. 264 с.
13. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2004. 228 с.

Допоміжні

1. Берн Е. Вступ до психіатрії та психоаналізу. Просто про складне. Київ: КСД, 2021. 416 с.
2. Берн Е. Ігри, у які грають люди. Київ: КСД, 2021. 256с.
3. Булах І.С. Психологія життєвих криз особистості: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 358 с.
4. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання. Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 424 с.

5. Карамушка Л.М. Основи психолого-управлінського консультування: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2002. 265 с.
6. Максименко С.Д. Психологічна допомога тяжким соматично хворим: навчальний посібник. Ніжин: Міланік, 2007. – 115 с.
7. Наварро Дж. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації. Харків: КСД, 2022. 192 с.
8. Титаренко Т. Життєві кризи: технологія консультування. Психологічний інструментарій. Київ: Главник, 2007. с. 89-93, 116-120.
9. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності: монографія . Київ : Либідь, 2003. 376 с.
10. Турніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 160 с.
11. Франкл В. Людина у пошуках справжнього сенсу. Харків: КСД, 2022. 160 с.
12. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Нові висновки. Харків: КСД, 2021. 552с.
13. Фромм Е. Втеча від свободи. Харків: КСД, 2020. 288 с.
14. Шталь С. Твоїй внутрішній дитині потрібен дім. Харків: КСД, 2022. 256 с.
15. Ялом І. Брехуни на кушетці. Психотерапевтичні оповіді. Харків: КСД, 2018. 512 с.
16. Ялом І. Ліки від кохання та інші оповіді психотерапевта. Харків: КСД, 2017. 416 с.
17. Ялом І., Ялом М. Питання життя і смерті. Харків: КСД, 2021. 272 с.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ: Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій <https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ <https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

- Порушення Кодексу академічної доброчесності ДУІТ є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.
- Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ. У випадках виявлення порушення реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності ДУІТ.

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ».

<https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

